

Byggde kontor utan strålning

BOXHOLM

På elverket i Boxholm fick två kontorister klåda, rodnad och stickningar i ansiktet när de för två år sedan började jobba med en ny datoranläggning.

Elverkschef Lennarth Jerse tog problemen på allvar.

När inga expertråd om sanering på arbetsplatsen hjälpte, tyckte han att det fick vara nog. Han bestämde sig för att låta bygga ut elverkskontoret med en helt ny och strålningsfri avdelning. Det kostar flera hundra tusen kronor.

— Det är det värt. Problemen måste lösas så folk kan jobba, säger han.

Birgitta Stålhandske är en av dem som blivit sjuk framför dataskärmen.

— Mina besvär kom efter bara ett par månader vid den nya skärmen, trots att jag tyckte det var så roligt med den nya anläggningen, säger hon.

Besvären bara förvärrades allteftersom tiden gick. Läkarbesök, sjuk-skrivningar och perioder med utomhusarbete avlöste varandra. På en del håll fanns det förståelse för hennes problem, på andra håll inte.

Sanerades

Hennes chef, Lennarth Jerse, har aldrig under de två åren som gått misstrott Birgitta Stålhandske.

— Ingen tog henne riktigt på allvar, men för mig stämde det inte att problemen skulle komma som ett brev på posten när en ny anläggning gjorde hennes arbete bättre, säger han.

Först kopplades företagshälsovården in. Birgitta Stålhandskes arbetsplats sanerades efter konstens alla regler. Heltäckningsmattorna åkte ut, luftfuktighet och temperatur reglerades. Det hjälpte inte.

— Då lät vi mäta strålningen i lokalen och sanerade igen. En stor del av strålningen eliminerades, men lite fanns kvar, berättar Lennarth Jerse.

När inte heller den andra saneringen gav önskat resultat bestämde sig chefen. Nu fick det bli ett helt nytt kontor och därmed basta. Till nyår ska tillbyggnaden för Birgitta Stålhandske och hennes arbetskamrat stå klar. Den nya lokalen är planerad att bli så strålningsfri som möjligt. Elled-

Foto: PETER JIGERSTRÖM

Elverkschefen i Boxholm Lennarth Jerse tog problemen på allvar.

I Birgitta Stålhandskes lägenhet byts nu alla gamla kablar ut och ledningar dras utanför rummen. Boxholms kommun ger bidrag till saneringen.

Foto: PETER JIGERSTRÖM

Birgitta Stålhandske blev sjuk när hon började jobba med en ny dator. Nu har hon dragit sig undan till fotogenlampans sken ute i ett skogstorp utan el.

Byggde kontor utan strålning

BOXHOLM

På elverket i Boxholm fick två kontorister kläda, rodnad och stickningar i ansiktet när de för två år sedan började jobba med en ny datoranläggning.

Elverkschef Lennarth Jerse tog problemen på allvar.

När inga expertråd om sanering på arbetsplatsen hjälpte, tyckte han att det fick vara nog. Han bestämde sig för att låta bygga ut elverkskontoret med en helt ny och strålningsfri avdelning. Det kostar flera hundra tusen kronor.

— Det är det värt. Problemen måste lösas så folk kan jobba, säger han.

Birgitta Stålhandske är en av dem som blivit sjuk framför dataskärmen.

— Mina besvär kom efter bara ett par månader vid den nya skärmen, trots att jag tyckte det var så roligt med den nya anläggningen, säger hon.

Besvärerna bara förvärrades allteftersom tiden gick. Läkarbesök, sjuk-skrivningar och perioder med utomhusarbete avlöste varandra. På en del håll fanns det förståelse för hennes problem, på andra håll inte.

Sanerades

Hennes chef, Lennarth Jerse, har aldrig under de två åren som gått misstrott Birgitta Stålhandske.

— Ingen tog henne riktigt på allvar, men för mig stämde det inte att problemen skulle komma som ett brev på posten när en ny anläggning gjorde hennes arbete bättre, säger han.

Först kopplades företagshälsovården in. Birgitta Stålhandskes arbetsplats sanerades efter konstens alla regler. Heltäckningsmattorna åkte ut, luftfuktighet och temperatur reglerades. Det hjälpte inte.

— Då lät vi mäta strålningen i lokalen och sanerade igen. En stor del av strålningen eliminerades, men lite fanns kvar, berättar Lennarth Jerse.

När inte heller den andra saneringen gav önskat resultat bestämde sig chefen. Nu fick det bli ett helt nytt kontor och därmed basta. Till nyår ska tillbyggnaden för Birgitta Stålhandske och hennes arbetskamrat stå klar. Den nya lokalen är planerad att bli så strålningsfri som möjligt. Elledningar läggs i mesta möjliga mån på byggnadens utsida, under och över golv och tak. Räkne- och skrivmaskiner bli manuella eller batteridrivna och inte ett lysrör kommer in i lokalen.

Nytt och okänt

Birgitta Stålhandske talar inte om elallergi. Och det är kanske klokt, eftersom de lärde har olika uppfattning om huruvida det finns någon sådan allergi eller inte.

— Jag talar om överkänslighet mot el, säger hon.

Lennarth Jerse talar inte heller om elallergi. Han tror inte att det egentligen finns överkänslighet eller allergi mot någon form av el. Överkänsligheten har sitt upphov i något annat.

— Jag tror att vi fått något nytt i vår miljö, en typ av strålning som inte går att mäta med hittills kända metoder, anser han.

På Birgitta Stålhandskes många läkarintyg har det

Elverkschefen i Boxholm Lennarth Jerse tog problemen på allvar.

I Birgitta Stålhandskes lägenhet byts nu alla gamla kablar ut och ledningar dras utanför rummen. Boxholms kommun ger bidrag till saneringen.

Foto: PETER JIGERSTRÖM

Birgitta Stålhandske blev sjuk när hon började jobba med en ny dator. Nu har hon dragit sig undan till fotogenlampans sken ute i ett skogstorp utan el.

stätt olika saker. Rätt och slätt allergi, yrkesallergi eller hudbesvär.

Bor ute i skogen

När hudbesvärerna var ett faktum och förvärrades efter hand reagerade Birgitta Stålhandske med överkänslighet även hemma. Hon slutade titta på TV, satt vid stearinljus, använde gasolkök i stället för elspis och ransonerade kraftigt all användning av sådant som dammsugare och stryckjärn.

— Då gjordes en mätning också i min lägenhet. Där fanns en hel del strålning, men det hade inte hjälpt med en sanering eftersom mycket av strålningen kom från grannlägenheterna, säger hon.

Hon har fått en ny lägenhet. Just nu drar hantverkarna om elledningar, sätter upp strömväddande aluminiumfolie i väggarna och byter ut gamla kablar.

Hon har till och med fått bostadsanpassningsbidrag från kommunen som hjälp

till att finansiera ombyggnaden av den nya lägenheten.

— Fast det var lite besvärligt, eftersom kommunen inte hade några normer för anpassning till överkänslighet mot el, säger hon.

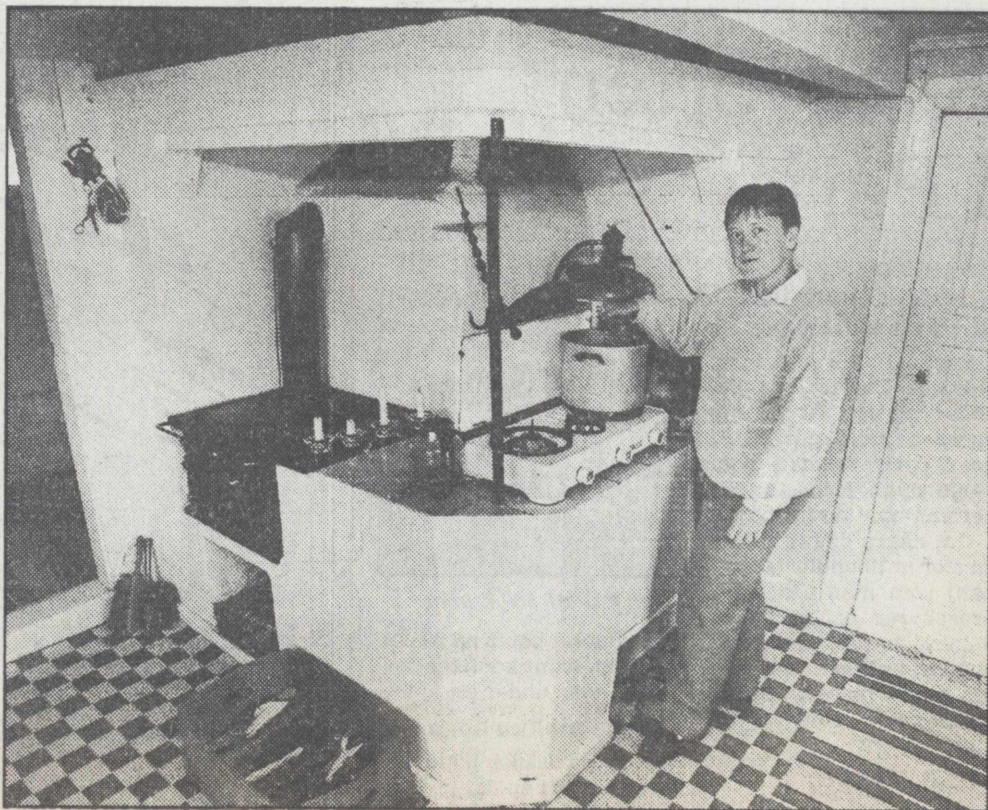
Under tiden som den nya lägenheten görs strålningsfri bor hon i ett litet torp ute i skogen, en mil utanför Boxholms tätort.

— Här eldar jag i vedspis, använder fotogenlampor och har elektriciteten bortkopplad, säger hon.

Kyl och frys finns i ett uthus, och duschen klarar hon av inne hos snälla och förstående grannar.

— Om inte min arbetsgivare trott mig, hade jag varit helt utlämnad, säger hon, och ser fram mot ljusare tider. Tider då hon får börja jobba igen på en arbetsplats som förhoppningsvis är säker. Och när hon får flytta in i sin nya, omsorgsfullt strålningsrensade lägenhet.

EWA HAMMAR

Vedspisen ger värme, gasolköket är utmärkt att laga mat på tycker Birgitta Stålhandske. Fotogenlampor och stearinljus ersätter elektriska lampor.